

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องปัจจัยแห่งความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (ศึกษาเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์ศรีราชา) มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิจัยในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการทำวิจัย โดยใช้ตารางแสดงผลการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้การพรรณนาแสดงผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยในเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาจำนวนเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ศรีราชาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2548 รวมทั้งสิ้น 97 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้นิยามเนื้อหาในด้านต่าง ๆ เอาไว้ดังนี้

1. เนื้อหาทางด้านการเมือง หมายถึง ข่าว บทความ คอลัมน์ หรือ รายงานพิเศษ ที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นของศรีราชา ไม่ว่าจะเป็นการเสนอแนะเพื่อเป็นการชี้ทางออก ทักท้วงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือความเคลื่อนไหวในวงการเมืองท้องถิ่นของศรีราชา เช่น ให้ความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการเลือกตั้งโดยตรงนายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบใหม่ของการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแนวโน้มว่าที่รองนายกเทศมนตรีของอำเภอศรีราชาที่มีชื่อใครอยู่ในโผบ้าง นอกจากนั้นยังรวมไปถึงความเคลื่อนไหวในด้านอื่น ๆ เช่น บรรยายการหาเสียงเลือกตั้ง หรือแม้แต่ปัญหาความขัดแย้งของนักการเมืองท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ

2. เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ข่าว บทความ คอลัมน์ หรือ รายงานพิเศษ ที่เสนอเรื่องราวความเป็นไป ความคืบหน้า เกี่ยวกับเศรษฐกิจภายในศรีราชา เช่น การโฆษณาประกาศแจ้งความ ของห้างร้านต่าง ๆ ที่มาซื้อหน้าโฆษณาลงในหนังสือพิมพ์ศรีราชา หรือแม้แต่การซื้อหน้าเพื่อเป็นการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งขององค์กรส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจในอำเภอศรีราชา เช่น นายกัทเกษิน เปิดศูนย์

น้ำมัน ที่เกาะสีชัง โดยจะใช้เกาะสีชังเป็นศูนย์กลางในการค้ำน้ำมัน ซึ่งมีความหวังให้เกาะสีชังเป็นตลาดน้ำมันใหญ่ในอนาคต สามารถแข่งขันกับประเทศสิงคโปร์ได้

3. เนื้อหาทางด้านสังคม หมายถึง ชาว บทความ หรือรายงานพิเศษ คอลัมน์ซุบซิบ คอลัมน์ร้องทุกข์ หรือ คอลัมน์ต่าง ๆ ที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปในอำเภอศรีราชา รวมไปถึงข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวกีฬา ที่เกิดขึ้นภายในอำเภอศรีราชา เช่น ข่าวอุบัติเหตุรถชนกัน การฆาตกรรม ความเคลื่อนไหวทางด้านกีฬา คอลัมน์กระทบไหล่คนในสังคม โดยนายไขดาว ซึ่งเป็นการบ่งบอกความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของสังคมศรีราชา

4. เนื้อหาด้านอื่น ๆ หมายถึง ชาว หรือ บทความ คอลัมน์ หรือแม้แต่วางานพิเศษ ที่มีเนื้อหาไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นศรีราชา เช่น คอลัมน์พระเครื่อง รวมไปถึงผลการออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย

ซึ่งผลของการวิจัยในเชิงปริมาณสามารถแยกออกเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

แสดงจำนวนเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที 1 เมษายน 2544 ถึง ฉบับประจำวันที 16 ธันวาคม 2544 รวม 18 ฉบับ

เนื้อหาการเมือง ของศรีราชา	เนื้อหาสังคม ของศรีราชา	เนื้อหาเศรษฐกิจ ของศรีราชา	เนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ เกี่ยวข้องกับ ศรีราชา	รวม
34557.3	46011.6	27624.66	17327.16	125520.72 เซนติเมตร
27.55	36.65	22*	13.80	100 ร้อยละ

* เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นได้นำการประกาศแจ้งความ และโฆษณาารวมด้วย

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที 1 เมษายน 2544 ถึง ฉบับประจำวันที 16 ธันวาคม 2544 รวม 18 ฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาในด้านสังคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.65 รองลงมาได้แก่ ด้านการเมือง ร้อยละ 27.55 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 22 และด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชา ร้อยละ 13.80

เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรีราชาและเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชาพบว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชานำเสนอเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชาน้อยมาก คิดเป็น ร้อยละ 13.80 เท่านั้น ในขณะที่เนื้อหาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 86.18 จะเกี่ยวข้องกับศรีราชาทั้งใน ด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

ส่วนเนื้อหาทางด้านเนื้อหาเศรษฐกิจของศรีราชา มีร้อยละ 22 ซึ่งจากการที่ได้แยกเนื้อหาทางด้านโฆษณา และการประกาศแจ้งความต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาทางด้านการโฆษณาของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2544 ถึง ฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2544 มีจำนวนถึงร้อยละ 16.8 ซึ่งตัวเลขนี้สามารถมายืนยันถึงจำนวนผู้สนับสนุนหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.2

แสดงจำนวนเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2545 ถึง ฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2545 รวม 24 ฉบับ

เนื้อหาการเมือง ของศรีราชา	เนื้อหาสังคม ของศรีราชา	เนื้อหาเศรษฐกิจ ของศรีราชา	เนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ เกี่ยวข้องกับ ศรีราชา	รวม
31204.32	48202.08	54421.92	38070	171898.32
18.16	28.04	31.66*	22.14	100
				ร้อยละ

* เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นได้นำการประกาศแจ้งความ และโฆษณามารวมด้วย

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 16 ธันวาคม 2545 รวม 24 ฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 31.66 ด้านสังคม ร้อยละ 28.04 ด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชา(22.14)และด้านการเมือง ร้อยละ 18.16

แม้ว่าลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรีราชาจะเปลี่ยนไปเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2544 ถึง ฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2544 แต่

เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรีราชาและที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชาพบว่า การนำเสนอยังคงเหมือนเดิม คือมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรีราชา (ร้อยละ 77.86) มากกว่าเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชา (ร้อยละ 22.14)

ส่วนเนื้อหาทางด้านเนื้อหาเศรษฐกิจของศรีราชา ในปีนี้มีสูงถึงร้อยละ 31.66 ซึ่งจากการที่ได้แยกเนื้อหาทางด้านโฆษณา และการประกาศแจ้งความต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาทางด้านการโฆษณาของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2545 มีจำนวนถึงร้อยละ 28.0 ซึ่งตัวเลขของการโฆษณาในปีนี้ สูงขึ้นกว่าปีที่ก่อนถึงร้อยละ 11.2 ซึ่งหมายความว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาในช่วงปีนี้มีผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าปีก่อน

ตารางที่ 4.3

แสดงจำนวนเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2546 รวม 24 ฉบับ

เนื้อหาการเมือง ของศรีราชา	เนื้อหาสังคม ของศรีราชา	เนื้อหาเศรษฐกิจ ของศรีราชา	เนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ เกี่ยวข้องกับ ศรีราชา	รวม
37800	57577.68	53428.8	35954.88	184761.36 เซนติเมตร
20.47	31.16	28.19*	19.46	100 ร้อยละ

* เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นได้นำการประกาศแจ้งความ และโฆษณามารวมด้วย

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าในช่วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 16 ธันวาคม 2546 หนังสือพิมพ์ศรีราชามีการนำเสนอเนื้อหาด้านสังคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.16 รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง คิดเป็นร้อยละ 28.19 และ 20.47 ตามลำดับ ส่วนเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชาได้รับการนำเสนอที่น้อยที่สุด เพียงร้อยละ 19.46 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาและเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรัทธาพบว่า หนังสือพิมพ์ศรัทธายังคงนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาโดยเฉพาะถึงร้อยละ 80.54 มากกว่าเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรัทธา ที่เสนอเพียงร้อยละ 19.46 เท่านั้น

ส่วนเนื้อหาทางด้านเนื้อหาเศรษฐกิจของศรัทธา มีร้อยละ 28.19 ซึ่งจากการที่ได้แยกเนื้อหาทางด้านโฆษณา และการประกาศแจ้งความต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาทางด้านโฆษณาของหนังสือพิมพ์ศรัทธา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2546 มีจำนวนถึง ร้อยละ 20 ซึ่งตัวเลขของการโฆษณาในปีนี้ ซึ่งมีน้อยกว่าปีก่อนถึง ร้อยละ 8

ตารางที่ 4.4

แสดงจำนวนเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ศรัทธา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2547 ถึง ฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2547 รวม 24 ฉบับ

เนื้อหาการเมือง ของศรัทธา	เนื้อหาสังคม ของศรัทธา	เนื้อหาเศรษฐกิจ ของศรัทธา	เนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ เกี่ยวข้องกับ ศรัทธา	รวม
46812	45278.4	68214	62860.8	223167.2
20.99	20.29	30.56*	28.16	100
				ร้อยละ

* เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นได้นำการประกาศแจ้งความ และโฆษณามารวมด้วย

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 16 ธันวาคม 2547 ลำดับการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ศรัทธาได้มีการเปลี่ยนแปลง คือมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรัทธามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 28.16 ในขณะที่เนื้อหาด้านเศรษฐกิจได้รับการนำเสนอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.56 ส่วนเนื้อหาด้านการเมืองและสังคมได้รับการนำเสนอ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.99 และ 20.29 ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาและเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรัทธาแล้ว หนังสือพิมพ์ศรัทธายังคงนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา ร้อยละ 71.84 มากกว่าเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรัทธา ร้อยละ 28.16

ส่วนเนื้อหาทางด้านเนื้อหาเศรษฐกิจของศรีราชา มีร้อยละ 30.56 ซึ่งจากการที่ได้แยกเนื้อหาทางด้านโฆษณา และการประกาศแจ้งความต่างๆ พบว่า เนื้อหาทางด้านกาโฆษณาของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2547 ถึงฉบับประจำวันที่ 16 ธันวาคม 2547 มีจำนวนถึงร้อยละ 28 ซึ่งตัวเลขของการโฆษณาในปีนี มากกว่าปีก่อนถึงร้อยละ 8

ตารางที่ 4.5

แสดงจำนวนเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2548 รวม 7 ฉบับ

เนื้อหาการเมือง ของศรีราชา	เนื้อหาสังคม ของศรีราชา	เนื้อหาเศรษฐกิจ ของศรีราชา	เนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ เกี่ยวข้องกับ ศรีราชา	รวม
9761.75	13213.9	10790.78	12317.69	48984.12
				เซนติเมตร
21.03	28.73	23.46*	26.78	100
				ร้อยละ

* เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นได้นำการประกาศแจ้งความ และโฆษณามารวมด้วย

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2548 รวม 7 ฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันนัก โดยเนื้อหาด้านสังคมได้รับการนำเสนอมากที่สุด ร้อยละ 28.73 เนื้อหาด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชาได้รับการนำเสนอมากขึ้นมาเป็นอันดับ 2 ร้อยละ 26.78 ส่วนการนำเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองได้รับการนำเสนอมากเป็นอันดับที่ 3 ร้อยละ 23.46 และ 4 ร้อยละ 21.03 ตามลำดับ

แม้ว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาจะมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศรีราชามากขึ้น ร้อยละ 26.78 แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศรีราชาโดยเฉพาะที่มีถึง ร้อยละ 73.22

ส่วนเนื้อหาทางด้านเนื้อหาเศรษฐกิจของศรีราชา มีร้อยละ 23.46 ซึ่งจากการที่ได้แยกเนื้อหาทางด้านโฆษณา และการประกาศแจ้งความต่าง ๆ พบว่าเนื้อหาทางด้านโฆษณาของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงฉบับประจำวันที่ถึงฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2548 มีจำนวนถึงร้อยละ 19.2 ซึ่งตัวเลขของการโฆษณาในปีนี้ ซึ่งน้อยกว่าปีก่อนถึงร้อยละ 8.8

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ปัจจัยภายใน” ว่าหมายถึงการทำหน้าที่ของตัวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเอง เช่น การนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเป็นหลัก การปกป้องผลประโยชน์ของท้องถิ่น การเป็นกระบอกเสียงให้กับคนในท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสังคมที่ดีงาม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องทำหน้าที่ชี้ทางออกต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้แก่ประชาชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในอนาคต นอกจากนี้ ปัจจัยภายในยังหมายถึงความรวมถึงเรื่องบุคลากรของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เงินทุนในการประกอบกิจการ รายได้จากการโฆษณา ซึ่งล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อการเติบโตและการอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสิ้น

ผลการศึกษาปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีดังนี้

1.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ศรีราชา

ประสาน สุกใส (2548, น. 5) ให้มุมมองเกี่ยวกับเรื่องการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเอาไว้ว่า “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตีกรอบพื้นที่ในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ตัวเองได้ ทำให้การนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ นั้น มักจะนำเสนอข่าวสารให้ครอบคลุมพื้นที่ให้กว้างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ได้มีจุดเน้นพิถีพิถันของพื้นที่ของตัวเองอย่างชัดเจน”

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ศรีราชาพบว่ามีความแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่น ๆ ที่นำเสนอข่าวสารอย่างที่ประสาน สุกใส ได้ให้มุมมอง

ไว้ข้างต้น เนื่องจากหนังสือพิมพ์ศรีราชา ได้มีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารของตัวเองไว้อย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาส่วนหนึ่งของบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับแรกที่ได้เขียนไว้ว่า

“วัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการจัดทำ เพื่อต้องการให้หนังสือพิมพ์นี้ เป็นศูนย์รวมของศรีราชา ต้องการสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการกับประชาชน ต้องการรักษามลประโยชน์ และสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น เราจะดำเนินนโยบายด้วยความเที่ยงธรรม และเป็นไปตามกติกาสังคม” (“บทนำหนังสือพิมพ์ศรีราชา,” 2517, น. 3)

ดังนั้น ชาวทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์ศรีราชานำเสนอไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอาชญากรรม ด้านกีฬา รวมไปถึงคอลัมน์ซุบซิบ ล้วนเป็นข่าวที่เกิดขึ้นในศรีราชาเท่านั้น โดยหนังสือพิมพ์ศรีราชาจะไม่นำเสนอข่าวที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น นอกจากว่าข่าวนั้นจะมีผลกระทบต่อคนศรีราชา แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ศรีราชาอาจมีการนำเสนอข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศรีราชาบ้าง เช่น การนำเสนอข่าวที่ส่งมาจากผู้สื่อข่าวท้องถิ่นของพัทธยา แต่เมื่อพบว่าข่าวสารที่นำเสนอเป็นข่าวที่ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศรีราชา และไม่ตรงกับรูปแบบของหนังสือพิมพ์ศรีราชา จึงได้ยกเลิกการนำเสนอข่าวเหล่านั้น หลังจากนั้นหนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่เคยตีพิมพ์ข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นศรีราชาอีกเลย (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับแรก และคำให้สัมภาษณ์ของสมพงษ์ สมวงษ์ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องการเป็นสื่อของคนในท้องถิ่นศรีราชาเท่านั้น ดังนั้น การเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ศรีราชาจะถูกตีกรอบไว้เพียงข่าวสารที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับอำเภอศรีราชาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภา ศิริमानนท์ (2523, น. 6) ในด้านหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งกล่าวไว้ว่า

1. ต้องทำหน้าที่เสนอคำบอกข่าวสารในท้องถิ่นของตนโดยเฉพาะ
2. ต้องให้ข้อชี้แนะเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะแห่งท้องถิ่นของตนโดยเฉพาะ
3. ต้องให้ความบันเทิงตามลักษณะและความรับรู้แห่งชุมชนท้องถิ่นของตน

โดยเฉพาะ

4. เป็นสื่ออย่างหนึ่งในการโฆษณา

ซึ่งจะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชามีความเข้าใจในแนวคิดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นอย่างดี และมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการนำเสนอข่าวอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้หนังสือพิมพ์ศรีราชา มีการกำหนดวาระข่าวสารของตัวเองอย่างชัดเจนตามไปด้วย

การกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนนั้นมีแนวคิดที่ว่า หากสื่อมวลชนเลือกเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นหรือปัญหาใดมาก ผู้รับสารก็จะรับรู้หรือตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นหรือปัญหานั้นมากขึ้นตามไปด้วย ในมุขกลับกัน หากประชาชนหรือผู้รับสารต้องการรับรู้ข่าวสารใดมาก สื่อมวลชนก็จะให้นำหนักในประเด็นข่าวสารนั้นมากขึ้นตามไปด้วย (พัชนี เชนจรรยา และคณะ, 2541, น. 20)

1.2 การเสนอข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นหลัก

ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการวัดจำนวนเนื้อหาที่ตีพิมพ์ ในหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชาจำนวน 97 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2548 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ศรีราชา มีการนำเสนอข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นศรีราชาอยู่ในระดับที่น้อยมาก ส่วนในเรื่องของการจัดลำดับความสำคัญของข่าวสารนั้น ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาจะให้ความสำคัญในเรื่องการเมืองท้องถิ่นศรีราชามากที่สุด ส่วนข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และการปกป้องผลประโยชน์ของคนศรีราชา ก็ได้รับความสำคัญที่จะนำเสนอเป็นข่าวหน้า 1 เช่นกัน (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ในช่วงที่เกิดภัยธรรมชาติจากคลื่นยักษ์ “สึนามิ” พัดเข้าถล่มชายฝั่งทะเลอันดามัน ทำให้ผู้คนล้มตายและทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมากนั้น เหตุการณ์นี้นับเป็นข่าวใหญ่ระดับประเทศหรือระดับโลก สื่อมวลชนต่างให้ความสำคัญกับข่าวนี้อยู่ในอันดับต้น ๆ แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชา กลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าวคลื่นยักษ์สึนามิดังกล่าวเลย ในเวลานั้น ไม่มีการนำเสนอข่าวคลื่นยักษ์สึนามิในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาเลย แต่ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 16 มกราคม 2548 ได้นำเสนอข่าวพาดหัวหน้า 1 ว่า

“ปิด” พา 12 ชุมชนลุยรื้อกำแพงกรมทางฯ รอมาเป็นปีไม่ยอมให้ขยายถนน!
งบจะตก

ในเนื้อหาข่าวระบุว่า ชาวบ้านในเขตศรีราชาได้รับความเดือดร้อนจากกำแพงของกรมทางหลวงที่ตั้งอยู่ในที่ราชพัสดุ และสร้างกีดขวางทางจราจร ซึ่งทางเทศบาลได้ประสานไปยังกรมทางหลายครั้ง ให้ช่วยรื้อถอนออกไปประมาณ 1 เมตร แต่กรมทางหลวงยังเพิกเฉย นายฉัตรชัย ทิมกระจำง นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชาจึงได้นำชาวบ้าน 12 ชุมชน ร่วมกันพังทะเลายกำแพงของกรมทางหลวง และสร้างขึ้นใหม่ (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

แต่เรื่องราวของสึนามิ กลับไปปรากฏให้เห็นอยู่ในคอลัมน์ รั้วรอบโลก ซึ่งได้เสนอ บทความว่า “ความ (ไม่รู้) เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ” ซึ่งการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ศรีราชา

เช่นนี้ ย่อมยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า แม้ว่าชาวคลื่นยักษ์สึนามิ จะได้รับความสนใจจากสื่ออื่น ๆ เพียงใด หนังสือพิมพ์ศรีราชายังคงทำหน้าที่เป็นสื่อของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารของศรีราชาเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชามีความชัดเจนในกรอบพื้นที่ในการทำงาน และยังมีความเข้าใจในแนวคิดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นอย่างดี

การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาเช่นนี้ตรงกันกับข้อเปรียบเทียบของพิศิษฐ์ ชาวลาภวัช (2541, น. 23) ที่ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์ส่วนกลางเอาไว้ว่า

“หนังสือพิมพ์ส่วนกลางจะสนใจข่าวสารในมุมกว้างทั่วประเทศ มากกว่าที่เจาะลงไปในพื้นที่ใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนความสำคัญของข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ส่วนกลางนั้น จะขึ้นอยู่กับการประเมินคุณค่าของข่าวในแต่ละวัน ซึ่งก็แล้วแต่จะทำให้ความสำคัญข่าวส่วนกลางหรือข่าวส่วนท้องถิ่นอย่างไหนมากกว่ากัน ส่วนตัวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นย่อมมีความแตกต่างออกไป หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องสนใจและให้ความสำคัญเฉพาะข่าวท้องถิ่นในพื้นที่นั้น ๆ โดยเฉพาะถ้าจะมีการเสนอข่าวสารของพื้นที่อื่น ๆ ข่าวสารในพื้นที่นั้น ต้องมีความเกี่ยวข้องกับคนท้องถิ่นนั้น ๆ หรือมีผลกระทบต่อคนทั้งประเทศ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรจะสนใจเฉพาะเรื่องภายในท้องถิ่นของตนมากกว่า” (พิศิษฐ์ ชาวลาภวัช, 2541, น. 25)

1.3 การเสนอข่าวการเมืองท้องถิ่นเป็นหลัก

ในอดีตที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ศรีราชาให้น้ำหนักในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมในพื้นที่มากเป็นพิเศษ แต่เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นกับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ รวมไปถึงหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง หรือแม้แต่โทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก (Cable T.V.) ในท้องถิ่น ที่สามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่สามารถสู้ในเรื่องเทคโนโลยีเหล่านั้นได้ จึงส่งผลให้ความสดของข่าวสารหายไป และด้วยความเสียเปรียบทางด้านเทคโนโลยีนี้เอง หนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงปรับตัวโดยการเปลี่ยนลำดับความสำคัญของข่าวสารที่จะนำเสนอ จากข่าวอาชญากรรมมาเป็นข่าวการเมืองท้องถิ่นแทน ซึ่งในปัจจุบันข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชามักเป็นข่าวการเมืองท้องถิ่นในเชิงเจาะลึก และเป็นข่าวในลักษณะที่ปกป้องผลประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น ในช่วงที่มีการสมัครรับเลือกตั้งของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะนำเสนอข่าวการเลือกตั้งนั้นในรูปแบบของรายงานพิเศษ มีการวิเคราะห์และคาดการณ์ผลการเลือกตั้ง ซึ่งไม่แตกต่างจากการนำเสนอข่าวเลือกตั้งระดับประเทศของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่มีการทำนายผลการเลือกตั้งเช่นกัน (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ตัวอย่างข่าวพาดหัวหน้า 1 ที่แสดงความเคลื่อนไหวทางการเมืองท้องถิ่นของ ศรีราชา ได้แก่ เช่น หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 ก.พ. 2544 เสนอข่าวความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นของอำเภออุดม โดยพาดหัวว่า

“ศึกเลือกตั้งสท.อำเภอระเบิด แยกแรกเปิดฉากถล่มกันแหลก”

ในเนื้อหาข่าวระบุว่า การเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลอำเภออุดม (สท.) ผู้สมัคร ที่ลงแข่งขันแบ่งเป็น 2 ทีม โดยทั้ง 2 ทีมนี้ ต่างเคยอยู่กลุ่มเดียวกันมาก่อน แต่มีความขัดแย้งจึง แยกทีมมาสู้กันเอง รายงานข่าวระบุว่าหลังจากที่มีการเปิดรับสมัคร ทั้ง 2 ฝ่ายก็มีการโจมตีกัน อย่างหนักหน่วง

หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 เม.ย. 2544 ได้ติดตามเสนอข่าวความ เคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นของอำเภออุดมอีกครั้งหนึ่ง โดยพาดหัวว่า

“ศึกชนช้างอำเภออุ้มยกทีมยาก ! วอนประชาชนใช้วิจารณญาณก่อนกา”

ในเนื้อหาข่าวระบุว่า ใ้คงสุดท้ายของการเลือกตั้ง สท.อำเภออุ้มนั้น มีรายงานข่าว ว่ามีเงินหมื่นสะพัด และมีแนวโน้มในการเลือกตั้งว่า ไม่มีฝ่ายไหนที่จะยกทีมได้ เพราะทั้ง 2 ทีมต่าง มาจากกลุ่มของฐานเสียงเดียวกัน จนนักการเมืองใหญ่ในพื้นที่ไม่อยากจะเห็นภาพคนที่เคยอยู่กลุ่ม เดียวกันต้องมาแข่งขันกันเอง แต่เมื่อเสียงไม่ได้ จึงต้องขอให้ประชาชนใช้วิจารณญาณก่อน ลงคะแนน เลือกคนดี คนทำงานเป็นเข้ามาทำงาน ด้านตำรวจต้องเรียกผู้สมัครทั้ง 2 ฝ่ายมาตกลง ว่าอย่าเล่นกันแรง

นี่คือตัวอย่างของการพาดหัวข่าวหน้า 1 ที่แสดงความเคลื่อนไหวทางการเมือง การเมืองท้องถิ่นของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ที่หนังสือพิมพ์ศรีราชามักจะให้ความสำคัญในการนำเสนอขึ้นเป็น ข่าวหน้า 1 อยู่เสมอ (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

1.4 การปกป้องสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ผลการศึกษาการทำงานของหนังสือพิมพ์ศรีราชายังพบอีกว่า หนังสือพิมพ์ศรี ราชาได้ทำหน้าที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ตามแนวคิดของลาสเวลล์ ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของ สื่อมวลชนเอาไว้ว่า สื่อมวลชนต้องคอยสอดส่องดูแลและวิงวอนสิ่งแวดล้อมให้กับสังคม และเพื่อ เป็นการปกป้องผลประโยชน์ท้องถิ่นนั้น

ตัวอย่างการทำหน้าที่นี้ของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ได้แก่ เมื่อเกิดเหตุการณ์ ทะเลแหลมฉับประสบวิกฤติน้ำเสียจากการที่เรือเดินทะเลได้ปล่อยสารเคมีลงสู่ท้องทะเล ประกอบกับน้ำเสียที่โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยออกมา ทำให้หาดทรายบริเวณนั้นกลายเป็นสีดำ เมื่อชาวบ้านสัมผัสกับฟองน้ำเสียก็จะเกิดผื่นแดงและอาการคันตามผิวหนัง นอกจากนั้นยังส่งผล

ให้สัตว์น้ำตายไปเป็นจำนวนมาก หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้นำเสนอข่าวนี้อย่างละเอียดในหน้า 1 ฉบับประจำวันที่ 16 เมษายน 2542 โดยพาดหัวว่า

“ทะเลแหลมฉบังวิกฤติ หาดทรายกลายเป็นสีดำ”

ซึ่งในเนื้อหาของข่าวเป็นการเพื่อแสดงให้เห็นถึง ความมั่งคั่งของโรงงานอุตสาหกรรมและเรือเดินทะเลทั้งหลายในบริเวณนั้น เพื่อเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นได้มีความปลอดภัยจากมลพิษที่พวกเขาไม่ได้ก่อขึ้น และช่วยชีวิตสัตว์น้ำที่เหลือมิให้สูญพันธุ์ การนำเสนอข่าวนี้อย่างละเอียดทำให้มีหน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบปัญหาและให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ข่าวทะเลแหลมฉบังวิกฤติยังทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้รับรางวัลข่าวท้องถิ่นยอดเยี่ยม ประจำปี 2542 จากสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยอีกด้วย (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

แต่กระนั้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเมืองศรีราชาจะไม่จบแค่กรณีของทะเลแหลมฉบังเท่านั้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมมักจะอยู่คู่กับโรงงานอุตสาหกรรมเสมอ ยิ่งในพื้นที่อำเภอศรีราชาที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก ก็ยังเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับประจำวันที่ 1 สิงหาคม 2546 เสนอข่าวหน้า 1 พาดหัวว่า

“โรงงานชুষปล่อยน้ำเสียฟองท่วมคลองบ้านนา” “บุญเลิศ” เช็ดแล้วดันตอเตรียมฟัน”

ในเนื้อหาของข่าวระบุว่า โรงงานย่านเครือสหพัฒน์สุดชুষ ปล่อยน้ำเสียลงในคลอง บ้านนา จนสัตว์น้ำลอยตายกัน กลิ่นของน้ำเสียดังกล่าวยังคงคล้ายกับกลิ่นคล้ายโซดาไฟ ชาวบ้านในพื้นที่ยืนยันโรงงานได้ลักลอบปล่อยน้ำเสียเป็นประจำ โดยมักจะปล่อยน้ำเสียในวันหยุด ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ ในขณะที่เดียวกัน บุญเลิศ น้อมศิลป์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง ทราบถึงโรงงานต้นตอที่ปล่อยน้ำเสียแล้ว ในตอนแรกโรงงานไม่ยอมรับ แต่เมื่อทางเทศบาลได้นำหลักฐานมายืนยัน โรงงานจึงมีเสียงที่อ่อนลง หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะให้ความสำคัญกับข่าวปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ อยู่ในข่าวระดับต้น ๆ เช่นเดียวกัน (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

1.5 การเป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชน

หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชน โดยการเปิดคอลัมน์ จดหมายถึงบก. เพื่อให้ประชาชนที่เดือดร้อนส่งจดหมายร้องทุกข์เข้ามา แม้ว่าจะมีจดหมายร้องทุกข์เข้ามาเฉลี่ยเพียงปีละ 10-15 ฉบับ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์ที่ออกปีละ 48 ฉบับ แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็ได้ทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

อย่างเต็มที่ โดยหากมีเรื่องราวใดที่ทำให้คนศรีราชาต้องได้รับความเดือดร้อนหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ แม้ว่าจะไม่มีการร้องทุกข์เข้ามา หากหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทราบถึงความเดือดร้อนในเรื่องนั้น ๆ หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็นำเสนอข่าวนั้น เพื่อเรียกร้องความถูกต้องให้กับชุมชน เช่น ปัญหาความเดือดร้อนในเรื่องของการขาดแคลนน้ำของประชาชนในศรีราชา หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 16 เม.ย. 2547 พาดหัวหน้า 1 ว่า

“ศรีราชาแล้งน้ำประปา วอนอำเภอสวยด่วน”

ในเนื้อหาข่าวระบุว่า กลุ่มชาวบ้านได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอศรีราชา ถึงปัญหาน้ำประปาในเขตเทศบาลศรีราชาไม่ค่อยไหล ทางอำเภอจึงได้ประสานไปยังประปาศรีราชา ซึ่งทางประปาศรีราชาชี้แจงว่า สาเหตุที่น้ำไม่ไหลเพราะศรีราชาไม่มีโรงกรองน้ำของตัวเอง ต้องรอให้ประปาแหลมฉบังและชลบุรีแบ่งน้ำมาช่วย ซึ่งการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้านั้น ทางประปาศรีราชาจะเปิดวาล์วน้ำให้แต่ละชุมชนแรงขึ้น โดยจะสลับกันเป็นช่วงเวลา ส่วนการแก้ปัญหาในระยะยาว ต้องประสานของบประมาณจากส่วนกลางมาสร้างโรงกรองน้ำศรีราชา (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ซึ่งนอกจากจะเสนอข่าวปัญหาความเดือดร้อนอันนี้ขึ้นเป็นข่าวในหน้า 1 แล้ว ในบทนำของหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 16 เม.ย. 2547 ยังได้แสดงความจุดยืนในการที่จะทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของชุมชนศรีราชาอย่างชัดเจน โดยพาดหัวบทนำว่าเชื่อหรือไม่? ศรีราชาแล้งน้ำประปา ในเนื้อหาของบทนำทั้งหมดเป็นการบอกถึงปัญหาความเดือดร้อนในเรื่องนี้ของคนศรีราชา ในบทสรุปท้ายได้ให้ความเห็นเอาไว้ว่า

“เราเห็นด้วยที่จะต้องแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ด้วยวิธีการ CEO และจะติดตามผลไปอย่างต่อเนื่อง ได้หรือไม่ได้การประปาส่วนภูมิภาคต้องมีคำตอบที่ชัดเจน อีกทั้งต้องมีมาตรการรองรับในอนาคต ก่อนที่ประชาชนจะสไตรค์ไม่จ่ายค่าน้ำประปา”

ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นการทำหน้าที่สะท้อนความเดือดร้อนของประชาชนไปให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขปัญหา ซึ่งหลังจากนั้นหนังสือพิมพ์ศรีราชายังได้ติดตามและนำเสนอความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาประปาเป็นระยะ ๆ เมื่อมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยประปาชลบุรี และแหลมฉบังจะแบ่งปันน้ำมาให้ทางประปาศรีราชามากขึ้นกว่าเดิม หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 2 พ.ค. 2547 เสนอข่าวพาดหัวว่า

“ประปาศรีราชาได้นำเพิ่มแล้ว ทนใช้ไปก่อนรอโรงกรองเสร็จ”

ในรายงานข่าวยังบอกอีกว่า การแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น ทางคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินจำนวนกว่า 300 ล้านบาทมาสร้างโรงกรองน้ำ ซึ่งคาดว่าจะเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2550

ซึ่งเมื่อถึงปีนั้น ประชาชนในเขตอำเภอศรีราชาจะไม่ขาดแคลนน้ำประปาอีกต่อไป (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

1.6 การรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น

อำเภอศรีราชาเป็นอำเภอที่เก่าแก่ มีอายุกว่า 100 ปี ประเพณีที่ดั้งเดิมหลายประเพณีก็ขาดการสืบต่อให้ลูกหลานในรุ่นต่อไป หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมของงานประเพณีในข่าวหน้า 1 ทุกปี เช่น ประเพณีกองข้าว ซึ่งแต่เดิมเป็นประเพณีที่จัดขึ้นในหลายอำเภอในจังหวัดชลบุรี เมื่อเวลาผ่านไป คงเหลือเพียงอำเภอศรีราชาเท่านั้นที่ยังคงรักษาประเพณีนี้อยู่ โดยในช่วงวันสงกรานต์ชาวบ้านในอำเภอศรีราชาจะใส่เสื้อลายดอกแบบโบราณ นัดหมายกันนำอาหารคาวหวานมากองรวมกัน แล้วเชิญญาติพี่น้องทั้งหลายมากิน โดยมีความเชื่อว่าพวกญาติเหล่านั้นจะช่วยคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของตน หลังพิธีเช่นไร้วัดก็จะมีการละเล่นต่างๆ เมื่อทุกอย่างเสร็จสิ้นก็จะมีคนนำอาหารกลับบ้าน แต่จะเหลือไว้ให้เป็นทานแก่สัตว์ทั้งหลาย หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะนำเสนอข่าวในเชิงประชาสัมพันธ์ขึ้นเป็นข่าวหน้า 1 ว่า ในปีนั้นงานกองข้าวของศรีราชาจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง เช่น หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 16 เม.ย. 2547 เสนอข่าวหน้า 1 ว่า

“ประเพณีกองข้าว ประกวดพระบูชา คาคคนล้นหลาม”

ซึ่งในรายงานข่าวระบุว่า ในเทศกาลสงกรานต์ปีนี้ ทางเทศบาลจะจัดงานขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ประเพณีที่ดั้งเดิมแล้ว ในงานยังมีการสงฆ์นำหลวงพ่อบุญใจ หลวงพ่อผิว เจ้าพ่อสมุทรดำเพื่อเป็นสิริมงคล นอกจากนั้น ยังมีการประกวดพระเครื่อง และมีมหรสพอื่น ๆ อีกมากมาย ข่าวการประชาสัมพันธ์ในลักษณะนี้ หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทำต่อเนื่องมาตลอด หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 พ.ค. 2547 ยังมีการตีพิมพ์ขบวนแห่ของงานกองข้าวในหน้า 1 ซึ่งขนาดของรูปนั้น มีขนาด 1 ใน 4 ของพื้นที่ข่าวหน้า 1 (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

เช่นเดียวกับตำบลบางพระที่มีวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่แตกต่างออกไปในช่วงเทศกาลสงกรานต์นั้น ทุกวันที่ 18 เมษายน ของทุกปี ชาวตำบลบางพระจะทำการแห่พยุหะไปทั่วทั้งตำบล ในขบวนแห่นั้นจะมีการสาดน้ำเล่นสงกรานต์กันอย่างสนุกสนาน และเมื่อขบวนแห่ไปถึงชายทะเลบางพระ ก็จะมีการปล่อยพยุหะลงสู่ทะเล ตามความเชื่อของชาวบางพระที่ว่า การปล่อยพยุหะลงสู่ท้องทะเลเป็นการปล่อยทุกข์ ปล่อยโศก ให้หมดไป และเป็นการเริ่มชีวิตใหม่ในวันปีใหม่แบบไทย ๆ ประเพณีนี้ได้รับการสานต่อมามากกว่า 100 ปี หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทำ

หน้าที่เผยแพร่รายงานพิเศษในฉบับประจำวันที่ 1 เมษายน 2546 เกี่ยวกับประเพณีการแห่พายยาม เพื่อให้ประเพณีนี้คงอยู่ และเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ของชาวตำบลบางพระต่อไป (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

1.7 การทำหน้าที่รายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน

การรายงานข่าวในลักษณะนี้เรียกว่า รายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน (Investigative Reporting) ซึ่งเป็นการรายงานข่าวที่แตกต่างออกไปจากการรายงานข่าวทั่วไป เพราะผู้ที่รายงานข่าวต้องพยายามขุดคุ้ยเอาข้อเท็จจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ ณ ที่ต่าง ๆ รวมทั้งต้องพยายามหาความเร้นลับทั้งหลายที่มีพิษและเป็นภัยต่อสังคม มาตีแผ่ให้เกิดความกระจ่างแก่ผู้อ่าน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ซ่อนอยู่ (Hidden facts) ผู้ที่รายงานข่าวจะต้องไปขุดคุ้ยขึ้นมาเอง และเมื่อสิ่งที่ไม่ชอบมาพากลถูกเปิดเผยออกมา จะทำให้มีการดำเนินการตามกฎหมายข้อบังคับ จนกระทั่งสิ่งที่เป็นพิษภัยต่อสังคมต้องมีอันเป็นไป (ประชัน วัลลิโก, 2519, น. 18)

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนอีกข้อหนึ่งก็คือ ต้องทำหน้าที่เป็นหมาเฝ้าบ้านที่ดี ต้องคอยปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน และเฝ้าหอนทุกครั้งเมื่อมีเรื่องไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ทำหน้าที่ “หมาเฝ้าบ้าน” อย่างเข้มแข็ง โดยการนำเสนอข่าวเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน ดูแลภาษีของประชาชนที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ โดยเฉพาะการเฝ้าติดตามพฤติกรรมของนักการเมืองที่มีการตอบแทนหัวคะแนน และกลุ่มผู้สนับสนุนจนชนะการเลือกตั้ง โดยมีการจัดพาไปเที่ยวต่างประเทศแล้วอ้างว่าไปดูงานเพื่อนำกลับมาพัฒนาบ้านเมือง เรื่องนี้หนังสือพิมพ์ศรีราชานำเสนออย่างต่อเนื่อง ดังเช่นตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นเมื่อหลายปีมาแล้ว ผู้บริหารเทศบาลศรีราชา มีการจัดทัวร์พาคณะบุคคลไปเที่ยวต่างประเทศ โดยอ้างเป็นการไปดูงาน เพื่อนำกลับมาพัฒนาท้องถิ่นศรีราชา แต่มีชื่อคนกวาดถนนร่วมคณะไปด้วย หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้หาหลักฐานมานำเสนอถึงความไม่โปร่งใสในการไปดูงานต่างประเทศนี้ในข่าวหน้า 1 ฉบับประจำวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2539 จนในที่สุด ทางเทศบาลศรีราชาต้องล้มเลิกโครงการดูงานต่างประเทศครั้งนั้นไป (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

หนังสือพิมพ์ศรีราชายังติดตามเฝ้าดูพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นที่มักจะนำเงินภาษีของประชาชนไปเที่ยวต่างประเทศ โดยอ้างว่าไปดูงาน คอลัมน์กระทู้นอกสภา หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 ก.พ. 2544 ซึ่งเขียนโดยนกเค้าแมว ได้แสดงการคัดค้านถึงการกระทำดังกล่าวอย่างชัดเจน เนื้อหาของคอลัมน์นั้น โดยได้แสดงความเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นเหมือนการผลาญงบประมาณซึ่งเป็นภาษีของประชาชนไปเที่ยวเมืองนอก ซึ่งหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้คัดค้านเรื่องนี้มาตลอด แต่การคัดค้านของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น ก็เป็น

เสมือนการสืบทอดให้ควายฟัง เพราะข่าวลือสุดมีมาว่า ในต้นเดือนกุมภาพันธ์นี้ ทางเทศบาลศรีราชา จะมีการพาสมาชิกไปต่างประเทศอีกครั้ง ในตอนแรกว่าจะไปนิวซีแลนด์ แต่ลูกทัวร์ไม่ถูกใจ เลยเปลี่ยนไปญี่ปุ่นแทน นักเค้าแมวมผู้เขียนคอลัมน์ดังกล่าว ไม่รู้จะทำอย่างไรดี จึงได้เขียนลงท้ายไปว่า ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพทั้งไปและกลับ เพราะชี้แจงไปเลือกตั้งซ่อมทั้งสภา (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

การคัดค้านการใช้งบประมาณของภาษีประชาชนอย่างไม่ถูกต้องนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้มีจุดยืนในการทำหน้าที่คัดค้านมาโดยตลอด นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ศรีราชายังสามารถนำเสนอข่าวในเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่โปร่งใสอีกมากมาย เช่น การนำเสนอข่าวที่โครงการศรีราชานครได้ทำการถมลำรางสาธารณะให้กลายเป็นถนน ซึ่งที่ลำรางสาธารณะที่โดนถมไปนั้นมีจำนวนประมาณ 17 ไร่ หนังสือพิมพ์ศรีราชาเป็นผู้เปิดประเด็นในเรื่องนี้และได้เสนอข่าวและรายงานพิเศษที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่าง หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 ต.ค. 2546 ได้เสนอรายงานพิเศษ เรื่อง “ลำรางสาธารณะในสภาพที่เป็นถนน กว่าจะถึงวันนี้ที่ศรีราชานครยอมคาย!!!”

ซึ่งในรายงานพิเศษได้ระบุถึงที่มาของเรื่องนี้ทั้งหมดตั้งแต่ต้น ซึ่งรายงานพิเศษเรื่องลำรางนั้น มีการย้อนอดีตถึงที่มาที่ไปของปัญหา ย้อนบทสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องในอดีต รวมไปถึงหนทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้นำเสนออย่างต่อเนื่องถึง 5 ตอน ซึ่งการเป็นผู้เปิดประเด็นในเรื่องนี้ และกัดเรื่องนี้แบบไม่ปล่อย จึงทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้รับรางวัลข่าวท้องถิ่นชมเชยจากสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546 (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นข่าวที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้นำเสนออย่างต่อเนื่อง เรียกได้ว่าเป็นข่าวที่กัดไม่ปล่อยก็คือ เรื่องการทุจริตในการทำเรือแหลมฉบัง ที่มีทั้งการเวียนตัวรถ การแอบขโมยไฟฟ้าของหลวงไปใช้ในบ้านพักของผู้บริหาร รวมไปถึงการบริหารที่ไม่โปร่งใส ซึ่งการนำเสนอข่าวในเรื่องนี้นอกจากที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะได้รับรางวัลข่าวท้องถิ่นยอดเยี่ยม จากสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2544 แล้ว หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะต้องกลายเป็นจำเลยในศาล ขอให้หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา โดย นายวรพจน์ สุพรรณกุล อดีตผู้บริหารของท่าเรือแหลมฉบังฟ้องร้องต่อศาล เหตุการณ์ในการฟ้องร้องครั้งนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาแม้จะเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา และเป็นความจริงทั้งหมด แต่ก็ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องวิ่งต่อสู้อคดี จนแทบเอาตัวไม่รอด (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ก่อนหน้าที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะโดนฟ้องร้องนั้น ได้รับจดหมายจากนายความยื่นมาให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาแก้ไขข่าว เช่น หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2544 เสนอข่าวหน้า 1 ว่า

“วรพจน์”ยื่นโนติส ชู่ฟ้อง”ศรีราชา”

ในเนื้อหาของข่าวระบุว่า นายวรพจน์ สุพรรณกุล อดีตผู้บริหารการทำเรือแหลมฉบัง ได้มอบหมายให้ทนายความยื่นจดหมายถึงหนังสือพิมพ์ศรีราชา โดยระบุว่าเสนอข่าวคาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง กรณีที่บอร์ดการทำเรือได้มีคำสั่งย้ายนายวรพจน์ ออกนอกพื้นที่เพราะเข้าไปพัวพันกับการทุจริตในท่าเรือแหลมฉบังหลายต่อหลายเรื่อง กรณีที่ชัดเจนก็คือ การนำเสนอข่าวในวันที่ 16 ม.ค. 2544 หนังสือพิมพ์ศรีราชา เสนอข่าวหน้า 1 ว่า

“ลักไฟหลวงท่าเรือฯ ฟันพิษเต็งถาวร “รองวรพจน์” เตรียมชีวิตเพิ่มทุจริตตัวเวียน”

ในเนื้อหาของข่าวได้ระบุว่า คำสั่งของบอร์ดการทำเรือแห่งประเทศไทย นอกจากจะสั่งย้ายนายวรพจน์ออกนอกพื้นที่แล้ว ยังมีมติให้ลงโทษทางวินัยต่อกรณีที่ บ้านพักของนายวรพจน์นั้น ขโมยไฟฟ้าของหลวงใช้อีกด้วย (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้น หน้า 6 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาในฉบับเดียวกัน ได้มีการตีพิมพ์จดหมายจากทนายความ และ หนังสือคำสั่งของคณะกรรมการท่าเรือแห่งประเทศไทย เอาไว้คู่กันทางด้านซ้ายและขวา เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งจดหมายของทนายความนั้น ใจความสำคัญบอกว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาเสนอข่าวคลาดเคลื่อนไม่มีมูลความจริง นายวรพจน์ไม่ได้ถูกย้ายเพราะเข้าไปเกี่ยวพันกับเรื่องการทุจริต แต่หนังสือของคณะกรรมการท่าเรือแห่งประเทศไทย ที่ได้ตีพิมพ์อยู่คู่กันนั้น ได้มีมติให้ย้ายนายวรพจน์ออกนอกพื้นที่ เพราะผลการสอบสวนพบว่า นายวรพจน์ มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการทุจริตในท่าเรือแหลมฉบังนั้นจริง (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

หนังสือพิมพ์ศรีราชา มีเจตจำนงชัดเจนในการที่จะปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน แต่ในกรณีของการท่าเรือแหลมฉบังนั้น ชัดเจนว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้เข้าไปช่วยปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติด้วย ถึงแม้ว่าการนำเสนอข่าวในเรื่องนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชา จะไม่ได้ถูกคุกคามจากภัยมืดโดยรูปแบบของอันทพาล แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชา กลับโดนคุกคามโดยการใช้อำนาจทางกฎหมาย เข้ามาฟ้องร้อง

แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชา ยังมีความกล้าหาญที่จะทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดี เพราะฉะนั้น เรื่องดังกล่าวที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้นำเสนอนั้น มีมูลความจริง หนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงไม่ยอมลงแก้ข่าวให้ ต่างยืนยันที่จะทำหน้าที่แฉโยกการบริหารท่าเรือแหลมฉบังที่ไม่โปร่งใสต่อไป ในช่วงปลายเดือน พ.ศ. 2544 มีความคืบหน้าในเรื่องของผลการสอบสวนของการทุจริตในท่าเรือแหลมฉบังในท่าเรือแหลมฉบัง หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับวันที่ 1 มิ.ย. 2544 ได้พาดหัวหน้า 1 ว่า

“คำสั่งพันธุจริตตัวเวียนส่อพิรุณ เชือดแพะ! “ปล่อยคนชั่วลอยนวล”

ในเนื้อหาของข่าวระบุว่า คำสั่งที่มีการลงโทษในกรณีการทุจริตในท่าเรือแหลมฉบัง เป็นการลงโทษคนผิด แต่คนที่อยู่เบื้องหลังการทุจริตทั้งหมดนั้นกลับไม่ถูกลงโทษ ซึ่งคำสั่งการลงโทษในครั้งนี้ ชัดแย้งกับผลการสอบสวนจากกรรมการชุดแรก ที่ชี้มูลความผิดว่า นายวรพจน์ อยู่เบื้องหลัง การทุจริตในเรื่องนี้ (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ซึ่งผลต่อการนำเสนอข่าว เมื่อวันที่ 16 ม.ค. 2544 และวันที่ 1 มิ.ย. 2544 นั้นทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาโดนฟ้องในข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาถึง 2 คดี โดยกรณีเมื่อวันที่ 16 ม.ค. 2544 ทนายความฝ่ายนายวรพจน์ หยิบประเด็นในการนำเสนอข่าวไม่มูลความจริงไปฟ้องร้อง ส่วนการเสนอข่าวของวันที่ 1 มิ.ย. 2544 ทนายความของนาย วรพจน์ หยิบคำพาดหัวว่า “อย่าปล่อยคนชั่วลอยนวล” เข้ามาฟ้องร้อง (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

การต่อสู้คดีมาถึงทุกวันนี้หนังสือพิมพ์ศรีราชามีความลำบากในการสู้คดีมาก เพราะทนายความของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ไม่สามารถสู้กับทนายความของนายวรพจน์ได้ เพราะฉะนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชา ได้ติดต่อเข้าไปยัง สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เพื่อขอคำปรึกษาทางด้านกฎหมาย ซึ่งทางสมาคมได้ประสานต่อไปยัง อาจารย์ พิเศษฐ์ ชวลาธวัช ซึ่งในขณะนั้นเป็นอาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้ามาช่วยเหลือคำปรึกษา (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ในความคิดเห็นของ พิเศษฐ์ ชวลาธวัช เห็นว่า การต่อสู้คดีครั้งนี้ค่อนข้างรุนแรง จึงมีความเห็นให้เปลี่ยนทนาย โดยใช้ทนายจากส่วนกลางลงไปช่วยในการต่อสู้คดี ซึ่งจากเดิมที่หนังสือพิมพ์ศรีราชา ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี เมื่อมีการเปลี่ยนทนายใหม่ และมีนักกฎหมายจากส่วนกลางลงมาช่วย หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็ยังมีความหวังในการต่อสู้คดีมากขึ้น ซึ่งยืนยันว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชา จะต่อสู้ให้ถึงที่สุด ไม่มีการประนีประนอม (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ภารกิจและความกล้าหาญของหนังสือพิมพ์ศรีราชาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่หมาเฝ้าบ้านของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ซึ่งได้ทำการเสนอข่าวในลักษณะปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งการรายงานข่าวในลักษณะนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าตัวผู้สื่อข่าวย่อมมีความเสี่ยงต่ออันตรายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่น จากสถิติที่ผ่านมาพบว่า ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักจะประสบปัญหาโดนภัยมีคุกคามอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสังคมท้องถิ่นนั้นเป็นสังคมที่ค่อนข้างแคบ คนในท้องถิ่นจะรู้จักและมีความสนิทสนมกันหมด นักข่าวท้องถิ่นที่ไปซุกคูด และเสนอข่าวในเรื่องความไม่ชอบมาพากลใด ๆ ก็มักจะถูกระบุชื่อย่ออยู่เสมอ (พิศิษฐ์ วิชาลาวัช, 2541, น. 16)

ถึงแม้ว่าอิทธิพลมืดที่มักจะเข้ามาคุกคามการทำงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แต่ปัจจัยดังกล่าวก็ไม่ได้ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องเกรงกลัวอิทธิพลมืดเหล่านั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชายังคงทำหน้าที่หมาเฝ้าบ้านอย่างเข้มแข็งตลอดมา ไม่ว่าจะเป็น การเฝ้าดูพฤติกรรมนักการเมือง การเปิดโปงการฉ้อราษฎร์บังหลวงของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งสาเหตุหลักที่หนังสือพิมพ์ศรีราชากล้าที่จะทำหน้าที่เช่นนั้น เพราะว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชามีการวางกรอบจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นอย่างดี

1.8 การดำรงรักษาจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์

กรอบจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ศรีราชาก็คือหนังสือพิมพ์ศรีราชาจะเสนอข่าวอย่างเป็นทางการ อยู่เคียงข้างชาวบ้าน หากพบสิ่งไม่ชอบมาพากลก็จะนำเสนออย่างต่อเนื่อง ประการสำคัญจะไม่มี การขอเงินอุดหนุนหนังสือพิมพ์ หรือขอโฆษณาจากบุคคลใดอย่างเด็ดขาด นอกจากผู้ที่มีความประสงค์จะลงโฆษณาเอง (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

ในกรณีที่มีการจัดเลี้ยงฉลองในวาระสำคัญต่างๆ หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะไม่มี การแจกซองอย่างเด็ดขาด แต่จะจัดเลี้ยงให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย อีกเรื่องที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาถือปฏิบัติมาอย่างเคร่งครัดคือการไม่รับสินบนโดยเด็ดขาด ที่ต้องทำเช่นนี้เพื่อไม่ให้เกิดการเป็นบุญคุณที่ต้องมาตอบแทนกันภายหลัง ดังนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงได้วางกรอบในด้านจริยธรรมเอาไว้ให้ทุกคนถือปฏิบัติมาโดยตลอด (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

จากคำให้สัมภาษณ์ของ สมพงษ์ สมวงษ์ ในเรื่องของการวางกรอบจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น จะเห็นได้ว่า สาเหตุที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องมีกรอบจริยธรรมที่ชัดเจนก็เพื่อป้องกันจรรยาบรรณของวิชาชีพไม่ให้เกิดการถ่วงถ่วงไป ไม่ให้เกิดการแทรกแซงการทำงาน ไม่ติดหนี้บุญคุณผู้ใด ไม่ยอมเข้าไปเกี่ยวข้องกับเงินสินบน ซึ่งส่งผลให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาสามารถดำเนินงานตามพันธะหน้าที่ของสื่อมวลชนได้อย่างมีอิสระ

ส่วนในเรื่องของภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่ ประสาน สุกใส (2548, น. 6) กล่าวไว้ว่า “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่ได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนว่า ตัวเองจะเป็นองค์กรสาธารณะและเป็นกระบอกเสียงของชุมชน แต่ในมุมมองกลับกันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่กลับแสดงภาพลักษณ์ออกมาให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจรัฐ หรือนักการเมืองท้องถิ่น รวมไปถึงผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ๆ”

ซึ่งรูปแบบและภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาในอดีตนั้น กลับตรงกันข้ามกับภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่อย่างที่ประสาน สุกใส ได้กล่าวมาทั้งหมด หนังสือพิมพ์ศรีราชาในอดีตนั้น จะไม่มีการลงข่าวที่เกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลอย่างเด็ดขาด เพราะไม่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชามีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล เหตุผลข้อต่อมาก็คือ เพื่อไม่ให้ผู้มีอิทธิพลเข้ามาแทรกแซงการทำงานของหนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ ซึ่งเป็นที่น่าภาคภูมิใจว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชามีความคล่องตัวในการทำงานสูง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ การเขียนข่าว การทำข่าว ถูกกำหนดขึ้นมาจากบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชาเอง ไม่เคยมีผู้อื่นเข้ามามีบทบาทในการกำหนดการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาเลย ถึงแม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะได้รับข่าวประชาสัมพันธ์ หรือข่าวแฉที่เกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็เลือกที่จะไม่ลงข่าวเหล่านั้น เพราะไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเหล่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าข่าวหรือเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ศรีราชาในอดีตนั้น จะไม่ปรากฏรูปหรือเนื้อหาของผู้มีอิทธิพลเลย หากจะมีปรากฏอยู่บ้างก็จะเป็นข่าวที่พวกผู้มีอิทธิพลเหล่านั้นโดนตำรวจจับในข้อหาต่าง ๆ เท่านั้น (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

ด้วยการดำเนินการตามนโยบายที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่มีภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับผู้มีอิทธิพล และสามารถกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการทำงานของตนเองได้ ซึ่งแตกต่างกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่นอกจากที่จะมีภาพลักษณ์มาเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลแล้ว การกำหนดบทบาทหน้าที่ยังไม่สามารถกำหนดได้ด้วยตัวเอง แต่กลับขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ๆ

1.9 บุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชา

ประสาน สุกใส (2548, น. 6) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเอาไว้ว่า นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ มักจะสวมหมวก 2 ใบ คือ เป็นทั้งผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และ ผู้สื่อข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ทำให้แนวความคิดของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่อาจจะแยกแยะความแตกต่างระหว่างการทำงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์ส่วนกลางออกจากกันได้ ทำให้การทำงาน

ทางด้านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น ไม่มีจุดเด่นที่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลางเลย จึงส่งผลให้ผู้อ่านไม่สามารถเห็นความแตกต่างระหว่างหนังสือพิมพ์ส่วนกลางและท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นจึงทำให้ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มผู้อ่านที่แท้จริงไม่เห็นถึงความจำเป็นในการอ่านหรือติดตามหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับนั้น ๆ

สมพงษ์ สมวงษ์ เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ศรีราชา และยังทำหน้าที่หัวหน้าข่าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง สมพล ยศฐาศักดิ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ศรีราชา เป็นผู้สื่อข่าวประจำอำเภอศรีราชาของหนังสือไทยโพสต์ สมชาย เพชรรัตน์ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ศรีราชา เป็นผู้สื่อข่าวประจำอำเภอศรีราชาของหนังสือเดลินิวส์ จึงนับได้ว่าบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชาทั้ง 3 คน สวมหมวก 2 ใบเช่นเดียวกันกับบุคลากรของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่น ๆ แต่การสวมหมวก 2 ใบนี้ ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ศรีราชามีกรอบการทำงานที่ชัดเจนอยู่แล้ว คือ ต้องการที่จะเป็นสื่อท้องถิ่นของศรีราชา เพื่อที่เสนอข่าวของท้องถิ่นศรีราชาแต่เพียงอย่างเดียว และพื้นที่กรอบในการทำงาน ได้ตีกรอบเพียงแค่อำเภอศรีราชาเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงทำให้สามารถ แยกแยะการทำงานระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ สมพงษ์ สมวงษ์ ได้ใช้หมวกใบที่ 2 ที่สวมอยู่นั้น มาเป็นประโยชน์ในด้านการทำงานของหนังสือพิมพ์ศรีราชา เนื่องจากข่าวทุกชิ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะต้องส่งมาที่สมพงษ์ก่อนที่จะส่งต่อไปยังส่วนกลาง หากสมพงษ์เห็นว่าข่าวนั้นน่าจะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นศรีราชา จะนำข่าวนั้นไปดำเนินการต่อการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวภูมิภาคของส่วนกลางนั้น เปรียบเสมือนการฝึกหัดในการทำข่าว เก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ในขณะเดียวกันในฐานะของผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ศรีราชา ก็ต้องมีการศึกษาเรื่องใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตของผู้คนมากขึ้น ในอนาคตหนังสือพิมพ์ศรีราชาอาจจะมีการเผยแพร่หนังสือพิมพ์ศรีราชาในอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะเพิ่มช่องทางในการสื่อสารให้มากขึ้น (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

สำหรับประสบการณ์ในการทำงานนั้น สมพงษ์ สมวงษ์ ไม่ได้เรียนจบมาทางนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ แต่ได้รับมุมมองในการทำข่าวและประสบการณ์การทำข่าวมาจากการทำงานที่เป็นผู้สื่อข่าวภูมิภาคให้กับหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง จนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วน สมชาย เพชรรัตน์ ไม่ได้เรียนจบมาทางนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์เช่นกัน แต่ได้เข้ามาในวงการสื่อสารมวลชนตั้งแต่อายุ 19 ปี ทำให้มีประสบการณ์ในการทำงาน มีมุมมอง และแง่มุมในการนำเสนอข่าว เข้าใจถึงวิถีในการสืบ

หาข้อเท็จจริงมาแฉไผ่หรือตีแม่ สำหรับสมพล ยศฐาศักดิ์ จบการศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์ ประกอบกับมีความสามารถในด้านการเขียนและคอมพิวเตอร์ ฝึกทำงานข่าวได้ไม่นานทำให้เข้าใจหลักการและการทำงานของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะแนวคิดหนังสือพิมพ์ของศรีราชาเป็นอย่างดี (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

ซึ่งในประเด็นของการสวมหมวก 2 ใบ ที่ประธาน สุกใส ได้แสดงความเห็นว่า จะทำให้นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่สามารถแยกความแตกต่างในการทำงาน ระหว่างหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางได้นั้น ในกรณีของบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชาชัดเจนว่า บุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชาทั้งหมด ได้สวมหมวก 2 ใบเช่นเดียวกัน แต่การสวมหมวก 2 ใบของบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน ด้วยเหตุเพราะหนังสือพิมพ์ศรีราชามีกรอบการทำงานของสื่อท้องถิ่นอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างการทำงานให้กับหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นออกจากกันได้

ในความคิดของบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น การสวมหมวกใบที่ 2 ในการทำหน้าที่ให้กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลางนั้น จึงเป็นเหมือนการหาประสบการณ์ในการข่าว และการเก็บรายละเอียดของการทำข่าวให้รอบด้านมากขึ้น เพื่อเป็นสะสมชั่วโมงบินของการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ยังยินยอมเปิดหมวกทั้ง 2 ใบที่กำลังสวมอยู่ เพื่อมาเรียนรู้ต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้หูตากว้างไกลขึ้น เช่น แนวคิดที่จะทำหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับอิเล็กทรอนิกส์ หรือฉบับออนไลน์ เป็นต้น

1.10 เงินทุนในการประกอบกิจการ

หนังสือพิมพ์ศรีราชาจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ในรูปของห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยมีผู้ถือหุ้น 3 คน คือ สมพงษ์ สมวงษ์ สมชาย เพชรรัตน์ และ สมพล ยศฐาศักดิ์ มีเงินหมุนเวียนในรอบปี ประมาณ 3 แสนบาท นอกจากนั้นเงินรายได้อีกทางหนึ่งของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ก็คือ การรับงานพิมพ์ แต่รายได้จากการรับพิมพ์งานอื่นๆ นั้น มีกำไรไม่มาก เพราะมีแท่นพิมพ์เพียงตัวเดียว นอกจากนั้นยังมีรายได้จากยอดขายของหนังสือพิมพ์ศรีราชา และรายได้โฆษณาจากห้างร้านในท้องถิ่นศรีราชาอีกจำนวนหนึ่งที่เข้ามาช่วยสนับสนุนหนังสือพิมพ์ศรีราชา ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาอยู่รอดได้ในภาวะพอมีกำไรในการที่จะประกอบธุรกิจไม่ขาดทุน (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

เพราะฉะนั้นบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชา จึงจำเป็นต้องมีธุรกิจอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการดำรงชีพ สมพงษ์ สมวงษ์ ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ศรีราชา ปัจจุบันได้ผันตัวไปเป็นที่ปรึกษาของหนังสือพิมพ์ศรีราชา และยังเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมใหญ่ของอำเภอศรีราชา สมชาย เพชรรัตน์ นอกจากจะเป็นบรรณาธิการบริหาร ยังมีธุรกิจโรงพิมพ์และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ ส่วน สมพล ยศฐาศักดิ์ ทำหน้าที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ศรีราชา และเป็นเจ้าของร้านอาหารชื่อดังในเมืองศรีราชา (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ บุคลากรทั้ง 3 ท่านของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ต้องมีธุรกิจเป็นของตัวเองทั้งหมด เพราะว่าการดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น ถ้ายึดเป็นอาชีพหลัก ไม่สามารถเลี้ยงชีพอยู่ได้ เพราะผลกำไรที่ได้จากการทำหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น เมื่อมาเทียบกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันแล้ว ไม่มีทางอยู่รอดได้อย่างแน่นอน หากปรารถนาจะดำเนินธุรกิจด้านหนังสือพิมพ์ด้วยอุดมการณ์และยืนอยู่บนความถูกต้องอย่างเต็มภาคภูมินั้น ต้องมีธุรกิจอื่น ๆ มารองรับ จึงจะทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาอยู่รอดได้ตลอดไป (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

ประเด็นที่น่าสนใจมีอยู่ว่า ประสาน สุกใส (2548, น. 6) เคยกล่าวว่า นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ มักจะสวมหมวก 2 ใบ แต่กรณีของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น ชัดเจนว่า นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่ต้องการความอยู่รอดนั้น ไม่สามารถที่จะสวมหมวก 2 ใบได้อีกต่อไป มีความจำเป็นที่จะต้องมีหมวกใบที่ 3 เข้ามาสวม เพราะการดำเนินธุรกิจของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น เป็นการดำเนินธุรกิจที่ระดับประคองเพื่อให้ตัวหนังสือพิมพ์อยู่รอดเท่านั้น แต่ความอยู่รอดของบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น จำเป็นต้องมีหมวกใบที่ 3 คือ มีธุรกิจอื่น ๆ เข้ามารองรับ เพื่อที่จะส่งผลให้ความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ศรีราชา และบุคลากรของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น อยู่รอดได้ตลอดไป

1.11 ความถี่ในการตีพิมพ์

หนังสือพิมพ์ศรีราชา ออกจำหน่ายตามรายสัปดาห์กึ่งรายวัน ซึ่งสมัยก่อน สัปดาห์กึ่งรายวันออกเดือนละ 3 งวด หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็ออกจำหน่ายเดือนละ 3 ฉบับ หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนการออกสัปดาห์กึ่งรายวัน จากเดือนละ 3 ครั้ง มาเป็นเดือนละ 2 ครั้ง หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็ได้เปลี่ยนมาออกเดือนละ 2 ฉบับ ตามสัปดาห์กึ่งรายวัน ส่วนเรื่องการจัดหน้านั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดหน้า ทำให้ได้รูปร่างหน้าตาและสีสันที่สวยงาม แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่ได้พิมพ์ 4 สี เหมือนกับฉบับอื่น ๆ แต่เป็นแบบ สองสี ขนาดแท็บลอยด์ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์ศรีราชาเชื่อว่า การทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น สิ่งที่น่าจะดึงดูดใจคนอ่านมากที่สุดก็คือ เนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอ ส่วนเรื่องสีนั้นเป็น

เพียงส่วนประกอบย่อย ถ้าเนื้อหาดี ข้อมูลแน่น ไม่จำเป็นต้องสวยงาม ขอให้พิมพ์เรียบร้อย จัดหน้าสวยงาม คนจะซื้อหามาอ่านเอง (สมพงษ์ สมวงษ์, สัมภาษณ์)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้นเสียเปรียบสื่ออื่น ๆ จากส่วนกลาง รวมถึงสื่อในท้องถิ่น เช่น เคเบิลทีวี ในด้านความสดของข่าว จากการที่มีเทคโนโลยีที่ด้อยกว่า และมีความถี่ในการออกน้อยกว่า แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชาสามารถสร้างความแตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่สื่อมวลชนส่วนกลางมีความได้เปรียบในเรื่องความถี่ในการนำเสนอ บางสื่อออกได้ทุกชั่วโมง บางสื่อออกได้ทุกวัน แต่เนื้อหาในการนำเสนอของสื่อส่วนกลางนั้น กลับถูกจำกัดด้วยพื้นที่ในการนำเสนอ ซึ่งเป็นความจริงที่ต้องยอมรับว่า สื่อส่วนกลางไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการนำเสนอเรื่องราว ข่าวสาร หรือปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนศรีราชาได้อย่างครบถ้วน หนังสือพิมพ์ศรีราชาในฐานะของสื่อท้องถิ่น จึงได้นำความเสียเปรียบตรงนี้ มาทำให้เป็นความได้เปรียบ โดยนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนศรีราชา โดยเฉพาะอย่างละเอียดครบถ้วน

จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มกองบรรณาธิการนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่สื่อมวลชนของท้องถิ่นที่สมบูรณ์ โดยมุ่งเน้นรายงานข่าวสารที่เกิดขึ้นในศรีราชา และเน้นหนักไปในเรื่องการเมืองท้องถิ่น ความเป็นอยู่ของประชาชน ฝ่าฝืนติดตามตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมือง การใช้อำนาจรัฐบังหลวงต่าง ๆ ซึ่งการทำหน้าที่ทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้นมีลักษณะแตกต่างกับความเห็นของ ประสาน สุทธิ (2548, น. 5) ที่ว่า “เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ นั้น ก็มักจะเน้น 2 แนว คือ ข่าวแจกกับเรื่องราวของสถาบันเบ็งเท่านั้น”

สำหรับเรื่องของความถี่ในการตีพิมพ์นั้น ประสาน สุทธิ (2548, น. 5) มีความเห็นว่า “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากที่มักจะออกไม่เป็นเวลาที่แน่นอน เช่น ออกเป็นรายเดือน รายนั้กซ์ตฤกษ์ หรือแม้แต่ว่ารายสัปดาห์ บัจจัยทั้งหมดเหล่านี้ได้ส่งผลให้กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่เกิดความสับสน จนไม่สามารถติดตามหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง หรืออาจเรียกเหตุการณ์นี้ได้ว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่สามารถสร้างฐานผู้อ่านได้อย่างชัดเจน”

แต่หนังสือพิมพ์ศรีราชานั้นแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีระยะเวลาในการออกจำหน่ายที่แน่นอน ทำให้กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่สับสน จนหนังสือพิมพ์ศรีราชาสามารถสร้างฐานผู้อ่านของตัวเองได้ ส่วนในเรื่องของรูปแบบการจัดหน้า นั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาก็ได้จัดหน้าเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ได้มาตรฐาน ซึ่งก็แตกต่างกับความเห็นของ ประสาน สุทธิ (2548, น. 5) ที่ว่า “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีลักษณะที่

คล้ายคลึงกัน นั่นก็คือ จัดรูปแบบหนังสือพิมพ์ที่ไม่ค่อยมีระบบ ส่วนการจัดการรูปแบบและรูปเล่มรวมไปถึงการจัดพิมพ์นั้น ก็ยังไม่ได้มาตรฐาน”

2. ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ปัจจัยภายนอก” ว่าหมายถึง สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ รวมถึงกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ปี 2540 ซึ่งจะทำให้มีการปฏิรูปสื่อเกิดขึ้น และยังเป็นบริบทสำคัญในการผลักดันให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องมีการปรับตัวในการทำงาน

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีดังนี้

2.1 สภาพของการเมืองท้องถิ่น

นักคิดกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง เชื่อว่า ในการศึกษาสื่อมวลชนนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์สื่อมวลชนให้เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อย่างสม่ำเสมอ เพราะไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถเข้าใจสื่อ ผลผลิตของสื่อ และเนื้อหาของสื่อได้เลย หากไม่มาองรวมกับ 3 ปัจจัยดังกล่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจัดว่าเป็นสื่อสาธารณะที่มีความจำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะในภาคส่วนของการเมืองนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่อาจที่จะปฏิเสธการเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการเมืองไปได้

ในขณะที่ภาพความขัดแย้งระหว่างรัฐบาล และสื่อมวลชนนั้นมีความชัดเจนมากขึ้นทุกขณะ และรัฐบาลได้ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการกับสื่อมวลชนที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม โดยเปลี่ยนจากรูปแบบเดิม มาใช้วิธีทางทุนเข้ามาควบคุมและจัดการสื่อ ซึ่งเป็นการแทรกแซงในรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน และให้ผลซับซ้อนมากกว่าการแทรกแซงในอดีต โดยปัจจุบันมีการแทรกแซงที่เรียกว่า การแทรกแซงทางประตูหลัง (Back door Policy) โดยใช้เรื่องการเมือง โฆษณา และผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ามาเป็นเครื่องต่อรอง ในอดีตหากรัฐบาลไม่พอใจสื่อใด ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือวิทยุ รัฐบาลจะทำการตรวจสอบข่าวก่อนนำเสนอ หรือมีคำสั่งห้ามนำเสนอข่าวนั้น บางครั้งอาจมีการใช้โซ่ล่ามยึดเครื่องพิมพ์ไม่ให้เกิดการทำงาน หรือแม้ว่าข่าวนั้นจะมีการตีพิมพ์แล้ว ก็ห้ามมิให้จำหน่ายโดยใช้โซ่ตรวนล่ามไว้ การแทรกแซงในรูปแบบนี้เรียกว่าการเข้ามาทางประตูหน้า เพราะแสดงให้เห็นชัดเจนทุกชั้นตอนว่าสื่อที่โดนคุกคามและแทรกแซงอย่างไร แต่การแทรกแซงสื่อของประเทศไทยในปัจจุบันใช้วิธีทางธุรกิจการเมืองรูปแบบใหม่ เข้ามาเป็นเครื่องกำหนดบทบาทในการทำหน้าที่ของสื่อ ซึ่งในแถบประเทศเอเซียนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดว่ามีมีการแทรกแซงโดยวิธีทางประตูหลัง ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงเกิดขึ้นกับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เช่น การปลดรายการและผู้ดำเนินรายการที่มีท่าทีตรง

ข้ามกับรัฐบาล ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์นั้น รัฐใช้วิธีแทรกแซงโดยอ้อม เช่น การให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้ามาตรวจสอบธุรกิจสื่อในเครือเนชั่น เป็นต้น (พิรงรอง รามสูตวรรณานันท์, 2547, น. 3)

2.1.1 การปรับตัวในการทำงาน

เมื่อมองเห็นภาพใหญ่ของการแทรกแซงสื่อในระดับประเทศแล้ว ต้องหันกลับมาพิจารณาสภาพทางการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี ซึ่งหนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องเข้าไปเกี่ยวพันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในช่วงหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี พ.ศ. 2535 นั้น กลุ่มของ นาย อุทัย พิมพ์ใจชน ได้พ่ายแพ้การเลือกตั้งให้กับกลุ่มของนาย สมชาย คุณปลื้ม หรือกำนันเป๊าะ อย่างราบคาบ ซึ่งนับตั้งแต่วันนั้นมา การเมืองในจังหวัดชลบุรี จึงกลายเป็นการเมืองในแบบผูกขาด โดยมีกลุ่มของ นายสมชาย คุณปลื้ม หรือกำนันเป๊าะ เป็นผู้ผูกขาด ทั้งการเมืองรับชาติและการเมืองท้องถิ่นเอาไว้ทั้งหมด คนส่วนใหญ่ในทุกภาคส่วนทั้งส่วนของราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ล้วนแต่เป็นกลุ่มคนของกำนันเป๊าะทั้งสิ้น กำนันเป๊าะได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองชลบุรีในทุกระดับ (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

ยกตัวอย่าง เมื่อครั้งมีการเลือกตั้ง ผู้บริหารเทศบาลอ่าวอุดม มีกลุ่มคนผู้ลงสมัครแข่งขันจำนวน 2 กลุ่มใหญ่ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนั้นต่างก็มาจากสายของกำนันเป๊าะด้วยกันทั้งคู่ การเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นเสมือนการเลือกตั้งแบบศึกช้างชนช้าง อุณหภูมิทางการเมืองท้องถิ่นของอ่าวอุดมร้อนระอุ แต่อุณหภูมิความร้อนที่กำลังโกล้งแตกนั้น กลับคลายความร้อนลงไปได้ง่ายดาย เมื่อกำนันเป๊าะได้เข้ามาขอให้กำนันเบ็งค์ ซึ่งเป็นหนึ่งในแกนนำของผู้สมัครอีกกลุ่มหนึ่งให้เว้นวรรคทางการเมือง เพื่อลดกระแสการแข่งขันที่ดุเดือดไปก่อน ด้วยเหตุผลเพราะพวกเราเป็นพวกเดียวกันเองทั้งนั้น หนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 มี.ค. 2544 ได้เสนอข่าวเรื่องนี้เป็นข่าวหน้า 1 โดยพาดหัวว่า

“กำนันเป๊าะ” เบรกศึกชนช้างส.ท.อ่าวฯ

ขอ “กำนันเบ็งค์” ถอนตัว! ลดความเดือด

ในรายงานยังระบุด้วยว่า เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของกำนันเบ็งค์นั้น กำนันเบ็งค์ได้ขึ้นไปบนเวทีและประกาศว่า ในชีวิตนี้ขอยอมกำนันเป๊าะคนเดียวเท่านั้น นอกนั้นไม่ยอมเด็ดขาด (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

หรืออีกตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ การเมืองท้องถิ่นของศรีราชา มีกลุ่มที่เรียกว่า มุ้งบ้านโน และ มุ้งบ้านไร่ ซึ่งทั้ง 2 มุ้งนี้ พยายามที่จะต่อต้านบุคคลหนึ่ง ไม่ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา เพราะไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ แต่ในที่สุดบุคคลคนนั้นก็ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีจนได้ ท้ายที่สุด มุ้งบ้านโนและมุ้งบ้านไร่ มีอาการไม่พอใจ จนเตรียมแยกกลุ่มออกไป กำหนดเป้าจะต้องเรียกทั้งทั้ง 2 มุ้งนี้เข้าไปเจรจา จนในที่สุดมุ้งบ้านโน และ บ้านไร่ ก็ไม่ได้ย้ายกลุ่มไปไหน ซึ่งหนังสือพิมพ์ศรีราชาฉบับประจำวันที่ 1 ก.พ. 2547 ได้เสนอข่าวเรื่องนี้เป็นข่าวพาดหัวว่า

“อ้วน” ดิ้นสำเร็จ! พลิกนาทีสุดท้ายเป็นว่าที่รองนายก

“เป๊าะ” เคลียร์เองขอมุ้งบ้านโน-บ้านไร่อย่าแยกทีม

จากตัวอย่างของรายงานข่าวดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การเมืองของจังหวัดชลบุรีนั้น ขึ้นอยู่กับ นายสมชาย คุณปลื้ม หรือกำนันเป๊าะเพียงคนเดียว กำนันเป๊าะได้มีบทบาทอย่างสูงต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีในทุกระดับ สื่อมวลชนในจังหวัดชลบุรี เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “ถนนการเมืองทุกสายวิ่งเข้าหาบ้านแสนสุข” อันเป็นชื่อบ้านของกำนันเป๊าะนั่นเอง (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

ด้วยสภาพทางการเมืองท้องถิ่นที่มีลักษณะผูกขาดเช่นนี้ จึงส่งผลให้หนังสือพิมพ์ศรีราชามีความจำเป็นต้องปรับตัวในการทำงาน โดยใช้ความระมัดระวังในการนำเสนอข่าว จากเดิมที่เมื่อพบเห็นการกระทำใดที่มีเหตุให้สงสัยได้ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องก็จะมี การนำเสนอข่าวนั้นทันที ซึ่งการเสนอข่าวในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นเข้าใจว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาเป็นฝ่ายตรงข้ามกับตน หากกลุ่มการเมืองเหล่านั้นเกิดความไม่พึงพอใจ อาจใช้อำนาจทางการเมืองบีบบังคับกลุ่มผู้สนับสนุนหนังสือพิมพ์ศรีราชาให้ได้รับความเดือดร้อน เช่น การขึ้นภาษีท้องถิ่นในอัตราที่สูง การไม่อนุญาตให้เข้าร่วมประมุขงานของท้องถิ่น การไม่อำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ นอกจากนี้กลุ่มการเมืองอาจบังคับไม่ให้ใครมาสนับสนุนหนังสือพิมพ์ศรีราชา หากผู้ใดทำการลงโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ศรีราชา ก็จะถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม ซึ่งการกระทำของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เปรียบเสมือนการทำลายหม้อข้าวหม้อแกงของหนังสือพิมพ์ศรีราชา (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาต้องปรับตัวในการทำงาน คือ เพื่อให้ได้มาซึ่งแหล่งข่าว ที่จะมาให้ข่าวกับหนังสือพิมพ์ศรีราชา หากหนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่ผูกมิตรกับกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นบ้าง หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะไม่ได้ข่าวในเชิงลับและเชิงลึกที่เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น เช่น โผที่นั่งในการบริหารงาน งบประมาณพัฒนาท้องถิ่น ยกตัวอย่างข่าวหน้า

1 ของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ฉบับวันที่ 16 พ.ค. 2544 ที่ได้เสนอข่าวเรื่องงบประมาณในการสร้างถนน โดยพาดหัวว่า

สายเก้ากิโล/เขาชี ได้งบสิบเทรินซึบออร์ด ทำถนนใหม่ 50 ล้าน

ซึ่งในรายงานข่าวระบุว่า เทศบาลอ่าวอุดมได้งบประมาณรายฝั่งภาคตะวันออก 50 ล้าน สร้างถนนสายสายเก้ากิโล และสายเขาชี ยางเอน เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยจะเริ่มก่อสร้างต้นปี 2545 ซึ่งโครงการนี้ได้รับการผลักดันจากกำนันเป๊าะ ชาวในลักษณะนี้เป็นข่าวในการพัฒนาท้องถิ่นที่น่าสนใจ จำเป็นต้องมีแหล่งข่าวมาให้ข้อมูลเพราะถ้าไม่แหล่งข่าวแล้ว จะทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชากลายเป็นหนังสือพิมพ์ที่ไม่ข่าวเชิงลึก เป็นหนังสือพิมพ์ที่ตกข่าว ซึ่งการเป็นหนังสือพิมพ์ที่ตกข่าวเช่นนี้ จะส่งผลให้เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ศรีราชาขาดความน่าสนใจและน่าติดตามไปในทันที (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี การปรับตัวของหนังสือพิมพ์ศรีราชานี้ เป็นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น มิได้หมายความว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะเพิกเฉยไม่นำเสนอข่าวการกระทำผิดของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ศรีราชายังคงยืนหยัดทำหน้าที่หมาเฝ้าบ้านต่อไปอย่างเข้มแข็งต่อไป (สมพล ยศฐาศักดิ์, สัมภาษณ์)

2.1.2 การลดปัญหาการฟ้องร้องในทางกฎหมาย

ในขณะที่ภาพของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่กำลังโดนคุกคามสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนชัดเจนมากขึ้น ซึ่งนอกจากที่รัฐบาลจะมีการแทรกแซงสื่อโดยใช้ทั้งอำนาจรัฐ และอำนาจทุนเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ยังมีการใช้ขอกฎหมายเข้ามาแทรกแซงการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอีกด้วย กรณีที่เห็นได้ชัดจนก็คือ บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และ น.ส. สุภิญญา กลางณรงค์ ต่อกรณีที่ น.ส. สุภิญญา กลางณรงค์ กล่าวถึงวาระครบรอบ 5 ปี การก่อตั้งพรรคไทยรักไทย ซึ่งพาดพิงถึงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่รัฐบาลออกนโยบายเกี่ยวหนุนธุรกิจครอบครัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เมื่อวันที่ 16 ก.ค. 2546 พาดหัวหน้า 1 คำให้สัมภาษณ์ของ น.ส.สุภิญญาว่า

“เอ็นจีโอประมาณ 5 ปี ไทยรักไทย ซินคอร์ป รวย”

ซึ่งหลังจากที่มีการเสนอข่าวเรื่องนี้ออกไป เป็นผลให้บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายกว่า 400 ล้านบาท (สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2547, น. 15)

วินเซนต์ บรอสเซล (2005 อ้างถึงใน “กรุงเทพธุรกิจ,” ออนไลน์, 12 ตุลาคม 2548) ตัวแทนองค์กรนักข่าวไร้พรมแดน ให้ความเห็นว่า การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายดังกล่าว เป็นการเรียกร้องค่าเสียหายเกินความจริง และเป็นการบั่นทอนการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนชัดเจน ทำให้สื่อเกิดความกลัวในการนำเสนอข่าวต่อไป

ภาพปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและสื่อมวลชนส่วนกลางจะเป็นแบบจำลอง ที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะใช้เป็นกรณีศึกษาได้เป็นอย่างดี ในขณะที่รัฐบาลของพรรคไทยรักไทย คุมอำนาจเบ็ดเสร็จในรัฐสภา รวมไปถึงองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน การเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี ภูเก็ต สมชาย คุนพลัม หรือกำนันเป๊าะ คุนทุกหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการในการเลือกตั้งเอาไว้หมดเช่นเดียวกัน

เพราะฉะนั้นหนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงต้องมีการปรับตัวในการทำงานในอดีตหากหนังสือพิมพ์ศรีราชาพบเห็นเรื่องที่ไม่ชอบมาพากล จะนำเสนอข่าวนั้นทันที ซึ่งผลการนำเสนอ นั้น อาจทำให้ถูกฟ้องร้องข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา เช่น การถูกฟ้องร้องโดยผู้บริหารท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น ดังนั้น เพื่อลดปัญหาการถูกฟ้องร้องในทางกฎหมาย การนำเสนอข่าวในลักษณะการเปิดโปงความไม่ชอบมาพากล หนังสือพิมพ์ศรีราชาจะจัดพื้นที่ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ชี้แจงด้วย ทั้งนี้ เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาไปขึ้นศาล และเป็นการแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่ได้เป็นพวกฝ่ายตรงข้าม ที่จะจ้องโจมตีอยู่ฝ่ายเดียว (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

พิศิษฐ์ ชวลาธวัช (2540, น. 26) ตระหนักถึงความจริงในเรื่องการฟ้องร้องสื่อมวลชนนี้ และได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “ในปัจจุบันทั้งหนังสือพิมพ์ส่วนกลางและหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่น ต้องเจอกับปัญหาการถูกฟ้องร้องในคดีหมิ่นประมาท หรือละเมิดเป็นประจำ จนกลายเป็นค่านิยมไปว่า “หากฉบับไหนไม่ถูกฟ้องร้อง ฉบับนั้นยังไม่เป็นที่นิยมของผู้อ่าน” ในเรื่องการฟ้องร้องนั้นหนังสือพิมพ์ส่วนกลางจะมีความคล่องตัวในการสู้คดีมากกว่า ไม่ว่าจะไปในของการประกันตัว ค่าทนาย ค่าสินไหมทดแทน แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นขาดความคล่องตัวในเรื่องการสู้คดีเช่นนี้มาก”

ในขณะเดียวกัน เนื้อหาในอดีตของหนังสือพิมพ์ศรีราชา ที่ไม่เคยลงข่าวเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลนั้น มาวันนี้ต้องยอมที่จะเปิดหน้าให้พวกกลุ่มการเมืองเหล่านั้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ศรีราชาไม่ได้เป็นพวกฝ่ายตรงข้าม นอกจากนั้น ถ้ากลุ่มการเมืองได้ทำคุณงามความดีให้กับบ้านเมือง หนังสือพิมพ์ศรีราชา ก็จำเป็นต้องแสดงความชื่นชม แต่ถ้าเกิดเรื่องไม่ชอบมาพากลขึ้นกับหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ศรีราชา จำเป็นที่ต้องเสนอข่าว

ความไม่ชอบมาพากลนั้นๆ เรียกได้ว่า ทั้งชมและด่า ไม่ใช่ด่าอย่างเดียว (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มยอดขาย หรือลดต้นทุนในการผลิต เหมือนกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ แต่เกิดจากการปรับตัวในการทำหน้าที่ให้อยู่รอดภายใต้ระบบการเมืองท้องถิ่นแบบผูกขาด ที่หนังสือพิมพ์ศรีราชากำลังประสบอยู่นั่นเอง

2.2 ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2548, น. 2) ได้ให้ความเห็นต่อพัฒนาการของ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เป็นไปอย่างล่าช้า เขาไว้ว่า “ปัจจัยประการสำคัญอีกประการหนึ่ง มาจาก ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น เป็นการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจที่มักกระจุกตัวอยู่ในตัวเมืองหลวงเท่านั้น และด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เอง จึงทำให้ ประชาชนในท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญกับท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัยมากนัก ซึ่งจะสังเกตได้จากการเปิดรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับ หนังสือพิมพ์ระดับชาติ หรือหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางมากกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่จำหน่ายอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง จึงส่งผลให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่ต้องการความอยู่รอด จำเป็นต้อง หันไปพึ่งพิงอำนาจการเมืองในท้องถิ่น และอำนาจทางการปกครองจากส่วนราชการในภูมิภาค มากกว่าที่จะพึ่งพิงกลุ่มผู้อ่านที่มาจากภาคประชาชนอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นความอยู่รอดของ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นเลย แต่กลับไปขึ้นอยู่กับผู้ อุปถัมภ์ที่อยู่ในภาคการเมืองและส่วนของภาคราชการในภูมิภาคมากกว่า”

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของศรีราชานั้นแตกต่างจากสภาพเศรษฐกิจของ ท้องที่อื่น ๆ ซึ่งนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาอยู่รอดมาได้ อำเภศรีราชาเป็น อำเภอที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงมากในภาคตะวันออก ในขณะที่สถิติของสำนัก ทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองศรีราชา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 มีจำนวนผู้อยู่อาศัยในเขต เทศบาลศรีราชา 18,846 คน แต่ตัวเลขอย่างไม่เป็นทางการ จากเว็บไซต์ของเทศบาลเมืองศรีราชา นั้น คาดว่ามีผู้อยู่อาศัยเฉพาะในเขตเทศบาลศรีราชากว่า 60,000 คน และในตัวเมืองอำเภศรี ราชานั้น มีห้างร้านและผู้ประกอบการธุรกิจเป็นจำนวนมาก (“ข้อมูลประชากรอำเภศรีราชา,” ออนไลน์, กุมภาพันธ์ 2551)

ด้วยความที่เป็นเมืองใหญ่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจนี้เอง จึงทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชามีข่าวสารในพื้นที่เป็นจำนวนมากพอที่จะนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ได้จนไม่มีความจำเป็นต้องไปเสนอข่าวของพื้นที่อื่น ๆ เลย และด้วยเหตุที่ศรีราชาเป็นเมืองใหญ่ มีธุรกิจห้างร้านมากมาย หนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงมีผู้สนับสนุนจากภาคเอกชนจำนวนมาก ทำการลงโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยประมาณ 5 หน้า ต่อ 1 ฉบับ ซึ่งเงินสนับสนุนจากภาคเอกชนนี้ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชาสามารถดำเนินกิจการมาได้ยาวนานกว่า 31 ปี และไม่เคยหยุดการตีพิมพ์เลยแม้แต่ครั้งเดียว (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

จากการที่หนังสือพิมพ์ศรีราชาได้ดำเนินการอยู่ในเมืองที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ประกอบกับการที่มีกรอบในการทำงานที่ชัดเจน มีการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ชาวศรีราชาให้ความเชื่อถือ และติดตามอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ศรีราชาอย่างต่อเนื่อง ทำให้หนังสือพิมพ์ศรีราชามียอดขายเป็นที่น่าพอใจ และได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน หนังสือพิมพ์ศรีราชาจึงสามารถอยู่รอดมาได้โดยไม่ต้องพึ่งพิงอำนาจการเมืองในท้องถิ่น และอำนาจทางการปกครองจากส่วนราชการในภูมิภาค เหมือนกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่น ๆ อย่างที่ ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2548, น. 2) เคยกล่าวเอาไว้

2.3 การเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ ในชุมชน

ผลพวงจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ก่อให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในสังคมไทยมากมาย หนึ่งใน การเปลี่ยนแปลงนั้นก็คือการปฏิรูปสื่อ โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของวิทยุชุมชน ซึ่งน่าจะมีส่วนสำคัญทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องปรับตัวในการทำงาน เพื่อที่จะได้คงความเป็นสื่อของท้องถิ่นต่อไป

วิทยุชุมชนในอำเภอศรีราชานั้น มีจำนวนประมาณกว่า 20 สถานี ซึ่งสถานีส่วนใหญ่ นั้น ไม่ได้ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวหรือตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ทำหน้าที่เพียงแค่ว่าให้ความบันเทิงและโฆษณาสินค้าเท่านั้น ด้วยเหตุนี้แม้วิทยุชุมชนจะมีความได้เปรียบในเรื่องของความถี่ในการนำเสนอที่มากกว่าหนังสือพิมพ์ แต่เนื้อหาที่นำเสนอ นั้นแตกต่างกับหนังสือพิมพ์ศรีราชาที่มักจะเสนอข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่น ติดตามและปกป้องผลประโยชน์ของท้องถิ่นเป็นหลัก ส่วนสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก (Cable T.V.) ในพื้นที่นั้น ก็มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับข่าวสารในพื้นที่เช่นกัน แต่เป็นการรายงานข่าวในลักษณะของข่าวประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เท่านั้น (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

ดังนั้น ข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่เกรงว่าการเกิดขึ้นของวิทยุชุมชน อันเป็นผลมาจากการปฏิรูปสื่อตามรัฐธรรมนูญนั้น จะมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น หากวิทยุชุมชนยังมุ่งเน้นนำเสนอความบันเทิง และการโฆษณาสินค้า ก็ไม่เป็นที่น่าวิตกว่า “หนังสือพิมพ์ศรีราชา จะเป็นสื่อของท้องถิ่นต่อไปไม่ได้” (สมชาย เพชรรัตน์, สัมภาษณ์)

กรณีของหนังสือพิมพ์ศรีราชานั้นแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าประชาชนในเขตอำเภอศรีราชาจะสามารถเปิดรับข่าวสารจากสื่อส่วนกลางและสื่ออื่นในท้องถิ่นได้โดยง่าย แต่สื่อส่วนกลางนั้นไม่มีพื้นที่มากพอที่จะนำเสนอข่าวท้องถิ่นศรีราชาได้หมด ประการสำคัญการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอื่น ๆ ในท้องถิ่นนั้น มีรูปแบบในการกำหนดบทบาทในการทำหน้าที่ของสื่อท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นไปในเรื่องของความบันเทิง การโฆษณาสินค้า และการประชาสัมพันธ์เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ศรีราชาอย่างสิ้นเชิง